

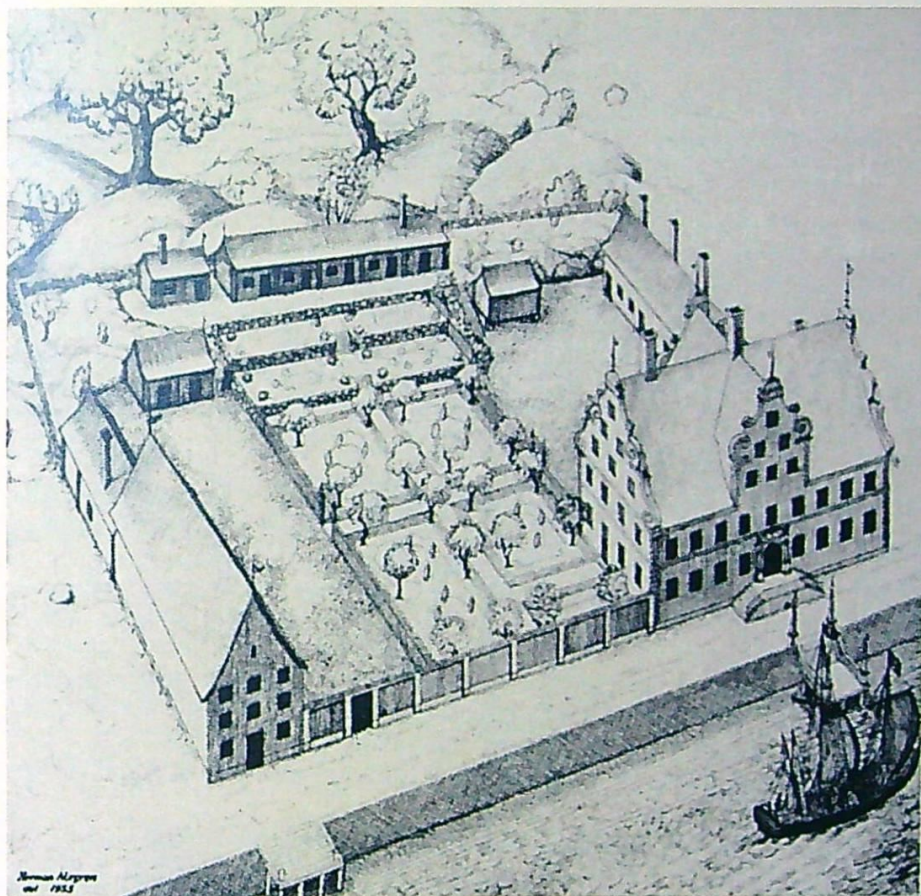
Västanbladet

GöteborgsRegionens Släktforskare

Årg 23

2006

Nr 1

Torstenssonska palatset, sedermera länsresidens vid S. Hamngatan i Göteborg. Uppfört 1650. Rekonstruktionsbild enl. "Monumenta Gothoburgensia" av Gustav Clemensson o. Sven T. Kjellberg (1933). Ett tvåvåningshus mot Stora Hamnen och höga gavlar i holländsk renässansstil. Tomten inhägnad med murar, plank och vinkelställd köksflygel mm. - Teckning av Herman Norgren.

Innehåll nr 1 - 2006

Vi Möts	sid. 3
<i>Per Clemensson</i> Ärade GRS-medlem	4
GRS erbjuder kurser Från grannföreningarna Stockholm 2006	5 6 6
<i>Joel Holger</i> Göteborgs Gustavi Domkyrka	7
<i>Per Liljeström, bokanmälan</i> Göteborg under andra världskriget 11	
Inom Vallgraven - väster, kartor Avlidna GRS-medlemmar Norska kyrkböcker Mikrokort från SVAR	14 20 20 20
<i>Joel Holger, bokanmälan</i> Släktforska Steg för steg	21
Forskarplatser i Göteborg	22
<i>Per Clemensson, bokanmälan</i> Linblomman	26
<i>Joel Holger</i> Landet runt	27
<i>Per Clemensson</i> Ninni Engstrand slutar	31
Nya medlemmar Forska med GRS datorer Datoransvarig efterlyses	31 32 32

Nästa nummer av Västanbladet utkommer i början av april 2006. Manusstopp den 6 mars.

ISSN - 1102 - 4453
Kopierad hos
Mediagruppen Intercopy AB, Gbg

GöteborgsRegionens Släktforskare

MEMLEMSFÖRENING I SVERIGES SLÄKTFORSKARFÖRBUND

Erik Dahlbergsgatan 36 B, 411 26 Göteborg
Tel. 031 - 13 12 26 (tisd. och torsd. 10-14)

Styrelse 2 0 0 6

- Ordf. Per Clemensson, 031 - 20 65 63
S. Vägen 79, 412 54 GÖTEBORG
per@clemensson.net
- V. ordf. Rolf Ekelund, 031 - 93 15 15
Lerdalavägen 69, 429 34 KULLAVIK
- Sekr. Joel Holger, 031 - 40 85 20,
Lilla Danska V. 2, 412 74 GÖTEBORG
karin.joel.holger@telia.com
- Kassör Ewert Arwidsson, 0520 - 707 39, Göte-
borgsv. 91 A, 461 54 TROLLHÄTTAN
trewetrans@swipnet.se
- Klubbm. Karin Holger, 031 - 40 85 20
Lilla Danska V. 2, 412 74 GÖTEBORG
karin.joel.holger@telia.com
- Övriga Per Liljeström, 0302 - 131 91
Vänskapen 3 e, 443 34 LERUM
per-lilje@swipnet.se
Lars Olof Lööf, 070-5602840
Erik Dahlbergsg. 4, 41126 GÖTEBORG
Örjan Nordmalm, 031 - 20 57 27,
Bohusg. 24, 411 39 GÖTEBORG
Jan Forslund, 0300-146 54, Nils Ebbes-
gårdsgatan 36, 434 36 KUNGSBACKA
- Suppl. Inga Lill Berkhuisen, 0300 - 141 17
Rosengatan 36, 434 43 KUNGSBACKA
Sonja Rindby, 031 - 25 99 51
Munkebäcksg. 23, 416 53 GÖTEBORG

Västanbladet

Redaktionskommitté:

Per Clemensson, Joel Holger och Per Liljeström.

Västanbladet ingår i medlemsavgiften 150.- kr/år
(familjemedlem 50.- kr)
och utkommer årligen med fyra nummer.

GöteborgsRegionens
Släktforskare

vi möts

VÅREN 2006

Måndagen den 27 febr. kl. 18.30. Ordinarie ÅRSMÖTE

i föreningslokalen Erik Dahlbergsgatan 36 B. Efter förhandlingarna föredrag av
f.d generalsekr. i Riksföreningen Sverigekontakt,

fil. dr. Lennart Limberg, Göteborg, "Källor som ljuger"

Kaffeservering - Anmälan senast torsdagen innan - Avgift 50.- kr.

Söndagen den 19 mars kl. 10.00 - 14.00

ÖPPET HUS i GRS lokaler

på Erik Dahlbergsgatan 36 B

Introduktion för nybörjare - släktforskarakut - visning av bibliotek, CD-skivor för släktforskning, antavlor och projektarbeten - Kaffeservering - Ingen anmälan eller avgift.

Måndagen den 24 april kl. 18.30. Föreningskväll

i föreningslokalen Erik Dahlbergsgatan 36 B. Föreläsning av författaren

Lars Wikander, Borås, "Skuggan av Zofia"

Kaffeservering - Anmälan senast torsdagen innan - Avgift 50.- kr.

Lördagen den 20 maj.

**VÅRENS BUSSUTFÄRD till Orust - Tjörn
"Från forntid till nutid".**

Hela programmet i kommande nummer av Västanbladet. Reservera dagen!

ANMÄLAN i så god tid som möjligt till Karin Holger tel. 031 - 40 85 20

**Entrén till samlingslokalen på Erik Dahlbergsgatan sker genom G R S egen lokal,
vilken måste låsas under själva mötet. Kom således i god tid.**

Vi har öppet 1 timma före föreningsmötet! Samlingslokalen rymmer 40 pers.

Mycket välkomna!

Event. återbud måste anmälas.

Ärade GRS-medlem !

Så är då året 2005 med aktioner för medlemsvärvning och Släktforskar dagar mm över och vi i styrelsen för GRS tackar varmt för era insatser. Året har varit framgångsrikt.

Arrangemangen i Stadsmuseet, Kronhuset, Stadskansliet och i Kristine kyrka var lyckade, samarbetet med övriga Göteborgs föreningar fungerade, vår Östad- och Koberg-utfärd i maj var fullbelagd, våra projekt som Långströmska klippssamlingen, Göteborgs Domkyrkoförsamlings kyrkobok och Kullgrenska släktrådet har förts framåt, våra möten och vårt Öppna hus har varit välbesökta och vår släktforskningskurs var fulltecknad. Särskilt har ett av våra bidrag till Släktforskar dagarna uppskattats: föredragsserierna och "Min Släktsaga".

Dessutom har vårt ekonomiska resultat, trots uteblivet bidrag från Bingo-spel, blivit gott och detta tack vare insatser från medlemmarna: kursverksamhet, föredrag och lottförsäljning och framför allt genom överskott från Släktforskar dagarna i Göteborg.

Det nya året 2006 kommer att i viss mån präglas av att föreningen detta år firar sin **60-åriga** tillvaro. Föreningen tillkom under namnet Västra Sveriges Genealogiska Förening 1946 som en fortsättning på den äldre Göteborgs-föreningen Personhistoriska föreningen Äldre Göteborgssläkter, som bildats 1913 och under 1930- och 1940-talen förde en tynande tillvaro.

Förbered er alltså på ett händelserikt år i 60-årsjubileets tecken. Styrelsen har ännu inte tagit ställning till alla aktiviteter under året, men så långt är klart att vi under våren satsar på ett omfattande kursprogram med nybörjarkurs och fortsättningskurs i släktforskning med betoning på **forskning och källor** och en kurs i arkivering av släktens handlingar (se vidstående kursprogram). Som vanligt kommer vi att ha ett välmatat föredragsprogram, Öppet hus och utfärd. I början av augusti planerar vi att deltaga i Släktforskar dagarna i Stockholm; till dessa behöver vi hjälp från er. I samband härmed diskuteras att genomföra en gruppresa per tåg eller buss till Stockholm tillsammans med övriga Göteborgs-föreningar. Vi överväger också att deltaga i Bok- och Biblioteksmässan och i Emigrantkonferensen i Karlstad.

Vidare har vi på förslag att i november, när Göteborg är som gråast, inbjuda till en 60-årsbankett på en känd Göteborgslokal med underhållning av en känd Göteborgskåsör. Så vik gärna redan nu lördagen den 25 november 2006 för något släkthistoriskt i Göteborg. Även om Västra Sveriges Genealogiska Förenings första styrelsemöte hölls i maj 1946 har vi liksom vid de tidigare jubileerna 1971, 1986 och 1996 valt att förlägga huvudarrangemanget till november månad. För att bedöma hur stor lokal som behövs till banketten vore det bra om alla som tänker delta (prel. kostnad ca 300.-kr) meddelar detta till vår klubbmästare Karin Holger, tel. 031- 40 85 20. Givetvis ej bindande i dagsläget.

En guide som underlättar forskning i Göteborg hoppas jag kunna åstadkomma till vårt jubileumsnummer av Västanbladet.

Gott Jubileumsår 2006 !

Per Clemensson

Jubileumsåret 2006
erbjuder GRS följande kurser under våren
i föreningslokalen Erik Dahlbergsgatan 36 B

- 1. Släktforskning och handskriftsläsning** för nybörjare
Tisdagar 7 februari - 11 april (varje vecka) kl 14.00 - 16.30,
10 x 2½ timmar, avgift 750:- kr inkl. kurslitteratur och kursmaterial.
För icke medlemmar tillkommer medlemsavgift. Kursen behandlar grundläggande källmaterial, databaser och handskriftsläsning. Deltagarnas privata forskning upptages under den avslutande akutmottagningen.
Kursledare Per Clemensson. Anmälan till kursledaren tel. 031 - 20 65 63 (telefonsvarare, uppge namn och telefonnummer).
- 2. Släktforska vidare** för fortsättare
Onsdagar 15 februari - 12 april (varannan vecka) kl 18.00 - 20.00,
5 x 2 timmar, avgift 400:- kr (eller 100:- kr per gång) exkl. kurslitteratur (ej obligatorisk). För icke medlemmar tillkommer medlemsavgift.
Kursen behandlar källmaterial enligt följande:
15/2 *Livets skeden* (barnhusbarn, skola, äktenskap, boende, sjukvård och livets slut).
1/3 *De fyra stånden* (adel, präster, borgare och bönder).
15/3 *Yrken* (hantverkare, handelsmän, bergsmän, smeder, ämbetsmän, soldater och sjömän).
30/3 *(Obs torsdag) Gårdsförsäljning*
12/4 *Samhällets olycksbarn och minoriteter* (fattigvård, fångvård, konkurser mm).
Kursledare: Per Clemensson. Intresseanmälan till kursledaren, tel. 031 - 20 65 63 (telefonsvarare, uppge namn och telefonnummer).
- 3. Tag hand om dina släkt-, förenings- och gårdshandlingar**
Onsdagar 22 februari - 19 april (varannan vecka) kl. 14.00 - 16.00,
5 x 2 timmar, avgift 400:- kr. För icke medlemmar tillkommer medlemsavgift.
Kursen behandlar arkivbeständigt arkivmaterial, förvaringsmedel, svenskt arkivväsen, förtecknings- och registreringsmetoder, gallring, fotoförvaring mm.
Kursledare Per Clemensson. Anmälan till kursledaren, tel. 031 - 20 65 63 (telefonsvarare, uppge namn och telefonnummer).
- 4. Textning av antavlor**
Minikurs under 2 timmar på Erik Dahlbergsgatan.
Måndagen den 20 febr. kl. 18.00. Kostnad 100.- kr + material.
Kursledare Rolf Ekelund. Anmälan till tel. 031 - 93 15 15.

Kassören tackar alla som betalat medlemsavgiften 2006 vid årsskiftet. - Men några få medlemmar har ännu inte hört av sig - Välkommen med årsavgiften snarast ! Postgiro 24 23 85 - 3 Nr 2 av Västanbladet kommer inte att sändas till dem som ej betalat.

Från grannföreningarna i regionen

Alingsås Släktforskarförening

Tisdag 21 febr. kl. 19.00. Årsmöte

Brunnsgårdens samlingsal, Norra Ringggatan 8, Alingsås.

Anna Lena Hultman berättar "CD-skivor och databaser i släktforskningen".

Sveriges Släktforskarförbund Forskarstugan

Mandolingatan 19, V. Frölunda

Förnamlan tel. 031-423311

Torsdag 23 febr Kent Andersson berättar "Gömt och glömt i våra arkiv"

Tisdag 14 mars Anna Lena Hultman berättar: "Svenska i Amerika"

Hallands Genealogiska Förening Årsmöte

Lördag 11 mars kl. 13.30. Kyrkans hus, Sandgatan/Holgersgatan, Falkenberg

Ted Rosvall berättar: "Från Sverige och ut i världen". Ingen förnamlan

Ale Släktforskare

Torsdag 23 mars kl. 19.00. Årsmöte.

Aktivitetshuset i Älvängen. Underhållning.

Släktdata

Lördag 25 mars kl. 11.00. Vårmöte.

Emigranternas Hus, Packhusplatsen 7, Gbg. Ingen förnamlan.

Mats-Olof Sander presenterar Släktdatas nya sökdatas.

Västgöta Genealogiska Förening Årsmöte

Lördag 25 mars i Limmared.

Släktforskar dagar STOCKHOLM 2006

"Kungliga Hufvudstaden"

Samtidigt med Släktforskar dagarna 2006 och

Sveriges Släktforskarförbunds

20-årsjubileum pågår

Stockholms Kulturfestival 2006.

Det blir en spännande vecka där stadens enorma kulturutbud erbjuder något för alla.

Fredag 11 aug. Ordförande- och redaktörskonferens i Släktforskarcentrum

Sundbyberg. Ordförande- och redaktörmiddag.

Lördag 12 aug. Invigning av Släktforskar dagarna med utställning, föreläsningar mm på Factory, Nacka Strand.

Förbundets Riksstämma.

Jubileumsföreställning med underhållning på kvällen och utdelning av priser.

Söndag 13 aug. Utställning och föreläsningar. Happening.

Måndag - torsdag 14 - 17 aug.

ÖPPET HUS och aktiviteter på Stockholms alla arkiv.

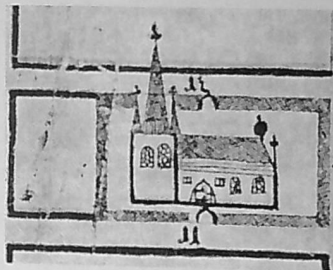
Göteborgs Gustavi Domkyrka

Sammanställt av Joel Holger

Civ.ing. Folke Reyde var ordf. i vår förening (som den då hette) Västra Sveriges Genealogiska Förening, åren 1956-64 och därefter föreningens hedersledamot till sin död 1981.

Han ägnade sig mycket åt att forska kring Svenska församlingens första kyrkor i det tidiga Göteborg, dvs nuvarande Domkyrkans föregångare. Han studerade de få avbildningar som finns och jämförde med samtida beskrivningar av kyrkorna.

I GöteborgsRegionens Släktforskares bibliotek förvaras Folke Reydes anteckningar, skisser och brev från hans forskning.

Domkyrkan med omgivande kyrkogård och mur som den avbildas på lantmätare Kiätell Klasons göteborgskarta 1644.

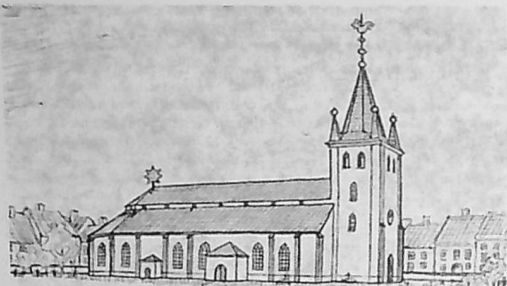
För 1600-talets människor i Göteborg var en gudstjänstlokal bland det viktigaste, om inte det allra viktigaste, när staden anlades. För Svenska församlingen avsattes ett centralt kvarter, det samma som Domkyrkan har idag, och en provisorisk 'Brädekyrka' med klockstapel uppfördes genast 1621, samma år som Göteborg fick sina slutgiltiga privilegier. Brädekyrkan låg i västra delen av kvarteret. Klockstapeln hade också en utsiktsaltan för brandvakten och stod kvar för detta ändamål till 1642.

För en permanent kyrka reserverades platsen i kvarterets mitt och grunden till kyrkan påbörjades 1626. Efter 7 år kunde den invigas 1633 av superintendenten Andreas Prytz och gavs då namnet Gustavi kyrka, till erinran om den året innan avlidne kungen, som tillika var stadens officiella grundläggare. Men inte förrän 1643 hade ett torn färdigställts. Detta försågs med tornur av urmakare Per Larsson samt en förgylld tornupp. På taket åt öster uppsat-

tes en stor förgylld sol, som svängde för vinden. 1665 upphöjdes kyrkan till Domkyrka, då Göteborgs stift bildades med biskopen Zacharias Laurentii Klingius (adlad Klingenstjärna). Domkyrkan benämndes allmänt 'Svenska kyrkan' ända fram till 1800-talet. I Göteborg fanns nämligen vid sidan av Svenska församlingen även en tysk församling (med sin Christinæ kyrka), en hospitalförsamling samt en garnisonsförsamling.

De avbildningar från 1600-talet som finns av Domkyrkan är sinsemellan mycket olika. Erik Dahlberg har gjort en storslagen vy av Göteborg från öster omkr. år 1700. Domkyrkan visas med ett mycket högt spetsigt torn. Ett sådant torn har t.ex. kyrkan aldrig haft.

Eric Cederbourg, preses i Göteborgs kämnersrätt, har med ord omkr. år 1700 beskrivit kyrkan Den var murad av holländskt tegel och tornet invändigt delvis murat av gråsten. Interiören hade två pelar-

Folke Reydes rekonstruktion av domkyrkans norra sida omkring 1650. Obs. den förgyllda tornuppen och solen i öster. Jfr även med bilden sid. 7.

aska, bl.a. en på södra väggen, mitt för predikstolen, uppställd kungsstol, utförd av Marcus Jäger d.ä. från Strahlsund omkr. 1680. Stolen gjordes till Karl XI:s besök i Göteborg. och hade 'målat i vit alabaster med sirater i guld'. Även predikstolen av samme bildhuggare och en dopfont förstördes. Men en altartavla,

rader och i mittskeppet, ca 10 m brett, ett välvt tak med målade bräder. Längs södra och norra skeppen fanns läktare. Takkonstruktionen var av trä och yttertaget först belagt med träspån och senare med kopparplåt.

Under kyrkans golv fanns 83 st gravrum uppmurade av tegel. Här gravsattes de välsituerade. Inuti kyrkan ansågs de döda få största möjliga skydd från gaster och onda makter. Varje gravrum kunde rymma flera kistplatser. Gravrummen fylldes med jord. De mindre väletablerade göteborgarna begravdes på kyrkogården utanför kyrkan. Kyrkogården hade några planterade träd, var muromgärdad med välvda ingångar åt två håll. Stadsborna kunde här också släppa sina får på bete, men 1674 förbjöds detta.

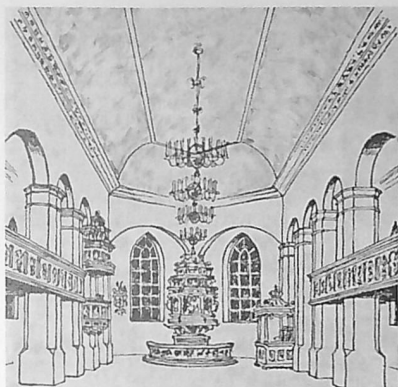
Folke Reyde har med en skiss försökt rekonstruera kyrkans interiör efter de gamla beskrivningarna.

Branden 1721

År 1721 i april brann 213 hus i centrala staden. Kyrktornet skades allvarligt och trätaket samt kyrkans inredning lades i

troligen ett krigsbyte från 30-åriga kriget, räddades.

Kyrkans murar stod kvar och kyrkan kunde återuppbyggas de kommande åren och under ledning av P.L. Leyonsparre. Tornet måste förstärkas nedtill med murade pelare samt däröver en inre kraftig träkonstruktion i fyra våningars höjd. Arkitekten Bengt Wilhelm Carlberg fick uppdraget att ge kyrkan ett nytt kopparklätt tak och en tornavslutning. Denna, som tidigare varit spetsig, utformades nu med en tornhuv i tidens smak (liknande den som kyrkan har idag). Ett inre välvt brädtak insattes och allt blev färdigt 1739. Men i övrigt såg den nya kyrkan ut som före branden. De gamla tornklockorna hade skadats svårt. Tre nya sammanringningsklockor och två slagklockor, avsedda för tornuret, uppsattes därför. En för kyrkan värdig altarprydnad tillkom först under 1750-talet efter det hovintendenten och arkitekten Carl Hårleman inkommit med ett ritningsförslag. Altaret utfördes av Adrien Masreliez (d ä) 1755. Han var en fransk ornamentsbildhuggare, som tidigare kommit till Sverige för att medverka vid inredningen

*Rekonstruktion av den första stenkyrkans interiör.
Mellan pelarna fanns läktare på båda sidor.
Kungsstolen till höger.*

av slottet i Stockholm. Predikstolen ersattes 1756 med en ny praktpjäs utförd av bildhuggare J. Foss.

Branden 1802

Svenska församlingens kyrka härjades för andra gången av eld vid den stora stadsbranden i december 1802. Denna gång blev förstörelsen så fullständig att kyrkan ej kunde återställas. Men även denna gång kunde altaret delvis räddas, nämligen två rokokoaenglar, vilka ingår i dagens altarprydnad.

Gravarna inne i och utanför kyrkan blev 1802 ödelagda och övertäcktes därför helt med rasmassor och grus. Man beräknar att 2.000-3.000 döda hade jordats inne i kyrkan och 20.000 kan ha begravts på kyrkogården under de omkr. 180 år begravningar ägt rum där. Stoften ligger kvar än idag!

De kvarstående murarna och pelarna revs och en ny kyrka började upp-

föras. Arbetet gick dock långsamt. Utformning av 1800-talets kyrka anförtrordes stadsarkitekten Carl Wilhelm Carlberg, son till tidigare nämnde Bengt Wilhelm Carlberg. Carl Wilhelm arbetade i en nyklassisk stil och de nya ritningarna 'gillades' av Gustaf IV Adolf 1808. Grundplanen följde i huvudsak den äldre kyrkan, men kyrkan fick nu ett stort brett kyrkorum utan pelarstöd. Denna tredje kyrkan på platsen, dagens domkyrka, invigdes så i maj 1815 av biskop Johan Wingård, men utan torn. Det blev klart först 1827. Carlberg fick ej uppleva invigningen, han avled 1814. Kyrkklockorna måste också ersättas med fyra nya klockor. Storklockan är i senare tider utbytt. Den väger 5 ton.

Man beslutade att kyrkplatsen ej var lämplig för gravsättningar utan en ny begravningsplats skulle inrättas vid Fattighusetängen. En gymnasiebyggnad, som allt sedan omkr. 1630 legat i hörnet V.Hammngatan - Kungsgatan, hade också rivits 1823. Domkyrkoplanen förvandlades så 1830 till ett torg och belades med kullersten. Men redan på 1850-talet insåg man att en mer rofylld domkyrkoplan var önskvärd och omgav platsen med ett järnstaket (dagens staket) och anlade planteringar. Till arbetet hade insamlats medel från familjerna Renström, Ekman, Dickson, Carnegie m.fl.

Under mitten av 1900-talet hade sådana sprickor uppkommit i domkyrkans väggar och torn att en genomgripande reparation var nödvändig. Under två års tid 1955-57 stängdes kyrkan för renovering och grundförstärkning med betongpålar till berget ett

1800-talets domkyrka som ritades av C.W.Carlberg visas här på Leonard Björkfeldts sepiagravyr från 1837. Domkyrkoplanen är stenlagd och saknar helt staket och växtlighet. De omgivande gatornas stenhus är alla byggda efter branden 1802. Till vänster syns källhuset där stadens invånare hämtade vatten från Kallebäckes källa.

trettiotal meter ned. Kyrkan återöppnades den 10 juni 1957 av biskop Bo Giertz, vilken tilldragelse också var premiär för svensk TV.

Exteriören restaurerades 1978-80 och interiören senast 1983-85. I tornet har lokaler inretts för personal och domkyrkans körer.

Göteborgs Domkyrkoförsamlings första kyrkobok är från 1669-1671, dvs från tiden för den första permanenta kyrkan i Svenska församlingen. Kyrkoboken har renskrivits under 2005 av en arbetsgrupp i GRS och kommer nu att ges ut på en CD-skiva.

Källor:

"Domkyrkoplatsen i Göteborg efter 1802". Utredning 1966 av Fridolf Wildte.

Göteborgs Hembygdsförbunds skriftserie : Göteborg Förr och Nu del II år 1962 "Brädekyrkan" av Folke Reyde

samt del III år 1964:

*"Göteborgs Gustavi Domkyrka före brandkatastrofen 1802" av Folke Reyde
"Gravarna i Gustavi Domkyrka" av Torsten Gedda.*

"Markus Jäger d.ä." av Ewert Arwidsson, Västanbladet nr 4-2002.

Göteborg under andra världskriget

- en krönika av Bengt A. Öhnander -

Bokanmälan av Per Liljeström

Höstens stora kulturbegivenhet i Västsverige har som vanligt ägt rum på Svenska Mässan. Det är naturligtvis Bok- och Biblioteksmässan jag menar. Dock utan att förringa Ostindiefararen Göteborg, Släktforskar dagarna - Porten mot väster och andra trevligheter, som förevarit i den västra metropolen.

Det är den tjugoförsta mässan i sitt slag, som inviges av Sveriges kulturminister Leif Pagrotsky och Litauens biträdande kulturminister Rolandas Kvietkauskas.

De flesta besökarna går hem med fynd av olika slag. Ett av mina fynd är Bengt A. Öhnanders nyutkomna bok *Göteborg under andra världskriget*. Det är en krönika om de sex krigsåren, förmedlad på ett lättsamt och trevligt sätt, med citat från i första hand Göteborgs-Posten samt fotografier från Kamerareportage, förutom de tre som tillhör författaren.

För en tidig 30-talist är boken en nostalgisk resa genom barndomen. De flesta minns väl kriget för de kalla vintrarna, ransoneringarna, skyddsrummen och mörkläggningarna. Och visst var krigsvintrarna 40, 41 och 42 kalla - om jag minns rätt är Göteborgs köldrekord -42° C just från vintern 1942 -, men de flesta minns inte den långa och kalla vintern 1947. Då hade sjöfarten kommit igång och importen av briketter, kol, koks och olja hade börjat, så problemen med kölden märktes inte lika tydligt som under krigsåren.

Bengt Öhnander har forskat väl i

olika tidningsarkiv, och det känns verkligen att minnas stora som små händelser! Liksom civila som militära händelser! Jag gör nedslag bland dessa händelser, som på ett eller annat sätt berör mig och lägger till en eller annan kommentar.

Den 26 november 1939 invigs den nya älvförbindelsen *Göta Älvbron*, som skall ersätta den gamla träbron, som delvis flyter på vattnet. Den senare, *Hisingsbron*, var reservbro länge efter krigsslutet.

Drivmedelsbrist blir det redan hösten 1939, och ersättningsmedel skall skaffas fram. Men först skall bensinen ransoneras. I september presenterar Volvo sin första kolgasbil, som senare kallas *gengasbil*. Gengas är en förkortning för generatorgas.

Sopsortering är ingen nyhet för 2000-talet, fast många tror det. Befolkningen uppmanas hösten 1939 att ta till vara allt brännbart för att bränna det i sin egen eldstad eller transportera det till någon värmecentral. Göteborgarna skaffar cyklar som aldrig förr, och Monark i Varberg måste öka produktionen väsentligt.

Krigets faser börjar visa sig när flera göteborgsbåtar sänks, och de första offren inrapporteras. Speciellt minns jag när Johnsonlinjens (Rederi AB Nordstjärnan) *Venezuela* torpederas i Nordatlanten. Ombord finns min blivande svåger, som är trolövd med min ena syster. Venezuela går under med man och allt.

Inte bara handelsfartyg attackeras. Många av västkustfiskarnas båtar sänks eller uppbringas. Tio av båtarna från Hönbö

Trådbuss på Plantagegatan, januari 1941.
Foto Kamerareportage

förs från Skagerack till Lybeck i början av april 1941. De släpps den 6 juni.

Cyklar, handkärror och gengasbilar klarar det mesta av transporterna i stan. Men man har god hjälp av hästar, som drar både en- och tvåaxlade kärror.

De flesta män tillbringar korta eller långa perioder i beredskapen. Kvinnorna sköter hemmet men arbetar ofta på annat håll också. En del utbildar sig till *hemvärnslotter* eller *hemvärnsamariter*. Andra hjälper till med utdelning av ransoneringskort. Under 1940 får vi också våra första *spårvarnsgonduktorer*.

Den nionde april 1940, när Danmark och Norge våldtas, är kriget mycket nära, men dessförinnan har kyrkoherde *Isaac Béen* organiserat insamlingar för Finlands folk. Det blir både ambulanser och flygplan under parollen *Finlands sak är vår*.

Göteborgs Spårvägar ordnar transportvagnar, som vardagligen går dels mellan Drottningtorget och Mölndal, dels mel-

lan Järntorget och Långedrag. Mindre paket och brev kan sändas med ordinarie personvagn mot vuxenpris. Åtminstone på Långedragslinjen.

Den 2 oktober 1940 får Göteborg, som första ort i Sverige, elektriska bussar s.k. trådbussar, som visar sig klara de branta masthuggsbackarna mycket bra.

På de göteborgska varven blir det stor aktivitet. Marinen beställer minsvepare, jagare och

t.o.m. kryssare, de senare blir dock inte klara innan kriget är slut.

Torgny Segerstedt får sin '*Handelstidning*' indragen vid flera tillfällen. Regeringen vill inte stöta sig med den tyske fören.

De tyska *permittertågen* är en varelse i ögat på alla rättänkande. De lockar många nyfikna till Olskroken, där matpåfyllning äger rum. En annan episod från denna tid är när den socialdemokratiska föreningen på Telegrafverket lyckas låna en första film utsmugglad från något koncentrationsläger. Filmen visas på Studentkårens lokal under stor sekretess.

De flesta gräsplättar i stan utnyttjas för grönsaksodling, i första hand potatis. Kött ransoneras men inte vilt, fjäderfä eller kaniner. Allmänheten uppmanas att föda upp kaniner där så är möjligt. Därför har vi i Västra Frölunda två kaninburar med fyra respektive tre rum. Vi har också sommarburar, som flyttas runt på gräsmattorna. Alla dessa kaniner ger så många skinn att mor efter kriget får en hel päls.

Kol och koks tryter och ved skall transporteras till Göteborg. Alla större öppna platser, framförallt skolgårdar, fylls med vedstaplar för vinterns behov.

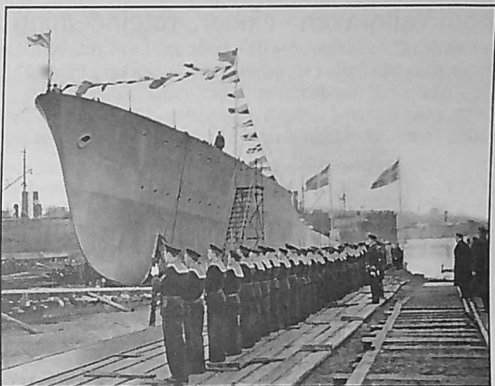
Ett glädjeämne för oss barn är när vi får åka med *Julklavsvagnen*, som spårvägen ställt till förfogande för insamling till julklappar för 'våra gossar i fält'. Det är oftast den sköna och trevliga 210:an med sitt plana golv som används.

Några svåra olyckor drabbar Göteborg under kriget. En sprängolycka på Nya Varvet och en allvarlig tågolycka vid Gårda, samt den värsta av dem alla – ubåten *Ulven* minsprängs i april 1943. Hela besättningen på 33 man omkommer.

Men det finns glädjeämnena också. Duellerna mellan *Gunder Hägg* och *Arne Andersson* och deras världsrekord är på var mans mun. På våren 1943 börjar de nya spårvagnarna, de s.k. mustangerna, att levereras, och på hösten inleds fångutväxlingen av tyska och allierade fångar. Detta sker vid och i *Betongskjulet*. Utväxlingen leds av greve *Folke Bernadotte*.

(Ett speciellt tack till Bengt Öhnander för att han använt namnet *Betongskjulet* konsekvent. Det nya namnet *Amerikaskjulet* hörde jag aldrig i barn- och ungdomen. Skall det vara finare?)

Nyårsafton 1944 firar många Västra Frölundas införlivning med Göteborg och i

*Kustjagaren Mjölner sjösätts på Götaverken den 9 april 1942.
Foto Kamerareportage*

januari 1945 presenterar Saab sitt nya jaktplan J 21 med skjutande propeller. Den 1 februari bryter den s.k. *Metallstrejken* ut, och den varar flera månader.

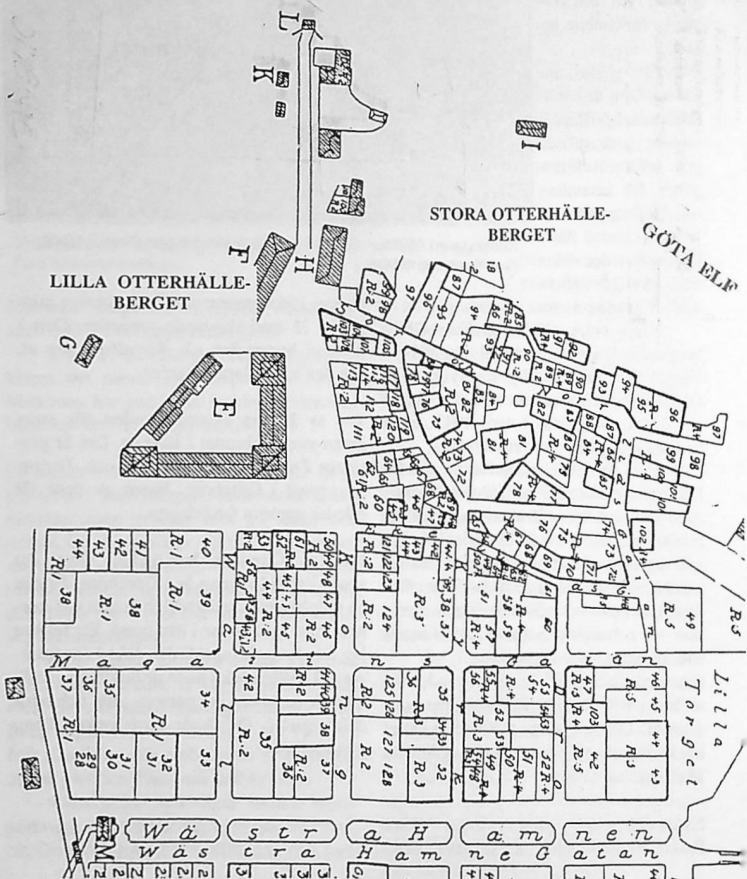
Två av Hitlers svurna fiender dör strax innan sammanbrottet i Europa. Det är president *Franklin D. Roosevelt* och *Torgny Segerstedt* i Göteborg. Ingen av dem får således uppleva fredsdagen.

Bengt A. Öhnander har lyckats fånga det väsentliga från dessa år i Göteborg. Det är en välplanerad, underhållande och väl korrekturläst bok du tar i din hand. Ett fel har jag hittat – spårvagnslinjen från Linnéplatsen till Sahlgrenska hade nr 6 och inte nr 8. Dessutom saknar jag person-, ort- och händelseregister. Det hade gjort boken ännu värdefullare!

Inom Vallgraven - väster, roteindelning

gjordes år 1671 och tilldelades då rotarna R:1 t.o.m. R:5, vilka nummer sträckte sig tvärs staden ända från Östra Larmgatan i öster. Denna karta från 1807 är uppgjord efter branden 1804, då 218 hus brandhärjades i dessa västra kvarter av staden.

De attraktiva tomterna utefter S. Hamngatan - Lilla Torget fick från början påkostade byggnader. Torstenssonska palatset (Y) uppfördes redan 1650 (se bilden på Västanbladets

första sida) och blev sedermera Residens för landshövdingen. Sitt nuvarande utseende erhöi byggningen 1851, då bl.a. en tredje våning tillkom.

Berget Stora Otterhällan var bevuxet med ekskog och allt efter träden avverkades, byggdes där enkla hus efter smala slingrande gator.

Stadens västra utfart Karlsporten (L) med vakthus (K) låg vid Kungsgatan. Göta artilleriregemente var förlagt i kaserner (E), ritade av C.W.Carlberg, uppförda 1793-98.

Lilla Otterhällan i söder förblev obebyggt och var militärens utsiktsplats mot inloppet.

F = Fältartilleriboden. G = Materialboden. H = Garnisonslasarettet.

M = Stadens spruthus. X = Kronans kruthusmagasiner.

Litteratur:

- 1) Olga Dahl: "Det äldsta Göteborgs roteindelning", (dvs tiden före 1671), i Släktforskarförbundets årsbok 1989: "Stadsbor i gångna tider"
- 2) "Förteckning över av Magistraten den 15 juni 1923 fastställda beteckningar", med för vandlingstabell.
- 3) Göteborgs Stadsbyggnadskontor och Göteborgs Stadsmuseum: "Hus för hus". 2003.

Kartor sammanställda av Joel Holger och införda i Västanbladet:

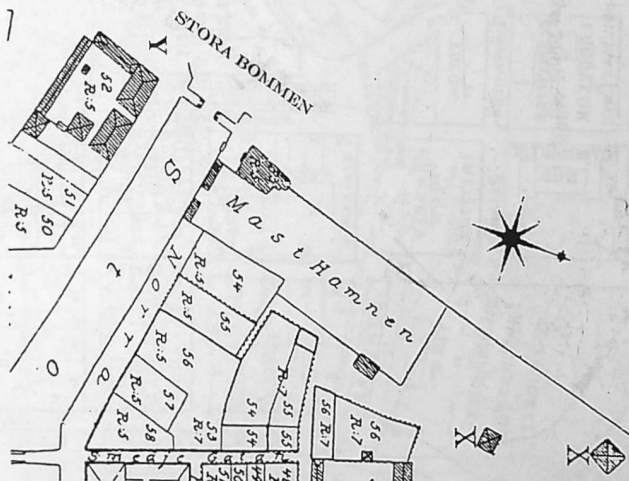
Nr 2004-3 Östra Nordstaden

Nr 2004-4 Inom Vallgraven - öster

Nr 2005-2 Västra Nordstaden

Nr 2005-4 Inom Vallgraven - centrum

Nr 2006-1 Inom Vallgraven - väster

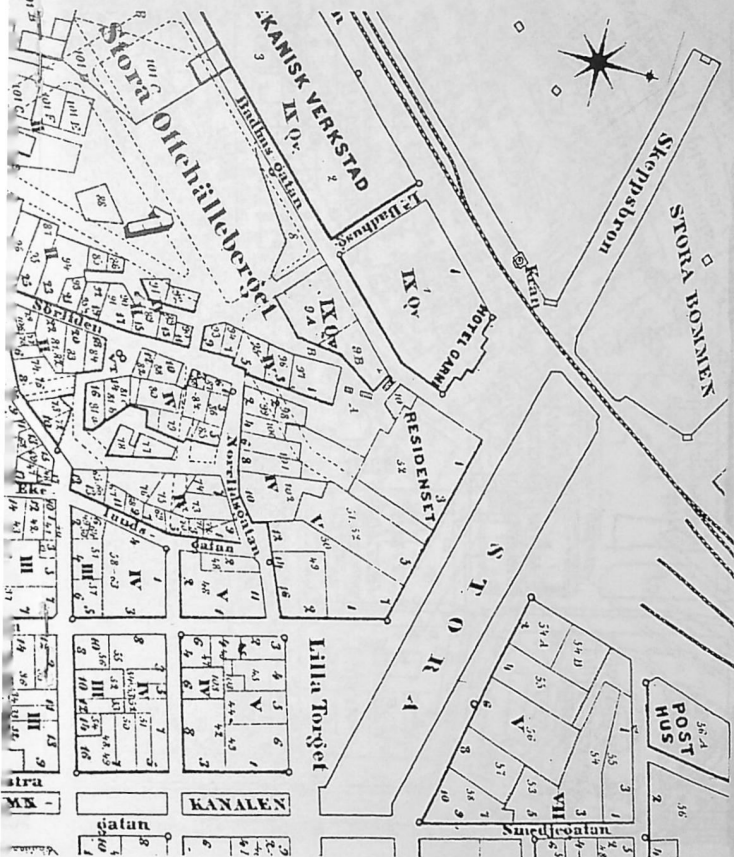

På Kungshöjd och utefter Kungsgatan byggdes sedan ett flertal 5-6 vånings bostadshus åren 1904-13. Se karta 1900-talet.

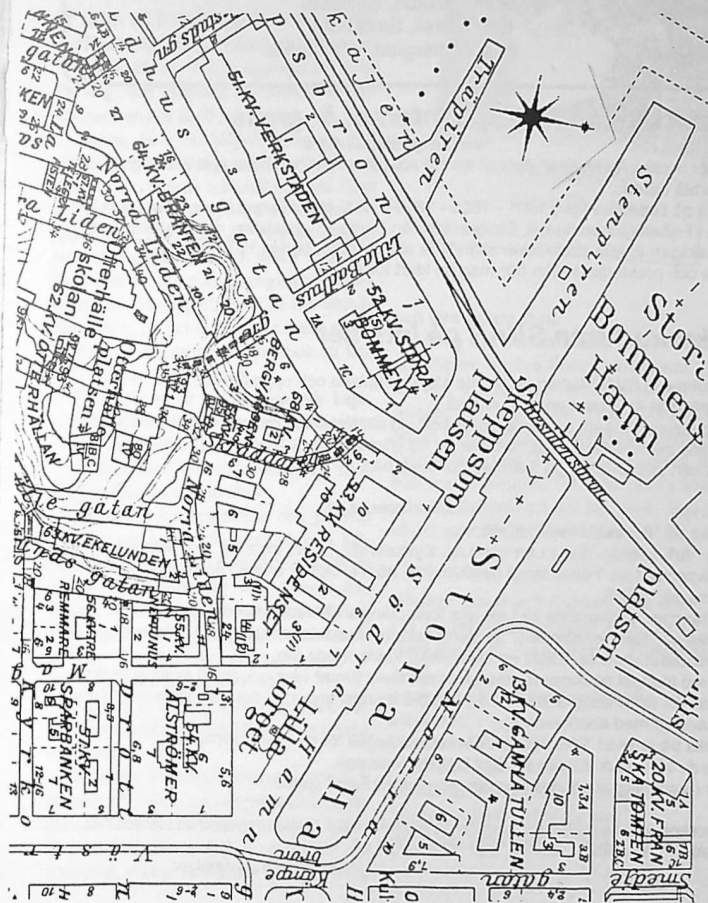
Efter fästningsvallens rasering i början av 1800-talet tillkom i söder tomter inom VIII Qvarteret. Här gavs då plats för Sahlgrenska sjukhuset, 1848-55 (senare Sociala huset) samt Elementarläroverket, 1857-61 (Gamla Latin).

Vid Rosenlundplatsen uppfördes Göteborgs Fiskhall (Feskekörka) 1874 i nygotisk stil.

På 1840-talet etablerades omfattande industriverksamheter efter älvstranden och i Rosenlundsområdet, bl.a. Göteborgs Mek. Verkstad. Kajanläggning byggdes vid Skeppsbron och järnvägsspår lades ut omkr. 1860.

talet. - Mycket har under 1900-talets senare hälft 'sanerats' och stora kontorsblock ligger nu också efter Rosenlundsgatan-Hvitfeldtsplatsen-Ekelundsgatan.
 På Otterhällans topp finns sedan 1970-talet ett mycket stort ovallt bostadskvarter efter Otterhällskolans (från 1907) rivning

Under år 2005 har följande medlemmar i G R S avlidit:

Asta Ericsson, Göteborg
Karl-Evert Forsgård, Trollhättan
Lars Lyberg, Åsa
Ruth Persson, Göteborg
Erik Thorell, Stockholm
Erik Wettergren, V. Frölunda

Norska kyrkböcker på Internet är gratis

www.digitalarkivet.no

Nu har norska Arkivverket öppnat en rad sökbara digitala tjänster som är helt gratis.

Övre blå listen:

Klicka på Databasveljar, 1801 - 1865 - 1875 - 1900 eller Skanna Kyrkjeböcker . Man kan söka i Folketeljingar/mantal, Emigranter från Bergen, Kyrkjeböcker och Skattelister. Huvudsakligen är minstralböcker skannade slutet 1800 - början 1900-talet.

Fylke og prestegjeld/sokn bör man ha klart för sig.

Mikrokort från SVAR på Internet

Bibliotekens SVAR-kataloger är inte alltid kompletta och uppdaterade, men på **Internet** är katalogen alltid aktuell !

De medlemmar som använder mikrokort vid sin forskning har kanske inte alltid så lätt att hitta mikrokortens rätta nummer för att göra sin beställning.

- På vårt sätt att söka på Internet, gör vi så här:

Gå in på

www.svar.ra.se

Klicka på 'Forska' i listen upptill.

Välj "Arkivsök" - Fyll i **Lån** och t.ex. **Kyrkoarkiv**, typ av material, t.ex. **Mikrokort**.

Arkivnamn (t.ex. Församling) behöver inte nödvändigtvis anges i detta läge.

Klicka på "Sök".

Nu får man en överblick av t.ex. alla församlingar / häradsrätter o.d. i länet.

Klicka på "**Referenskode**n" för den önskade församlingen (längst till vänster).

Sökresultat visas nu med t.ex. husförhör, födde, vigde etc.

En röd triangel på raden markerar att det finns **filmat** (dvs mikrokort) material att låna (äldre än sekretessgränsen 70 år). En blå triangel anger att det finns **skannat** material, tillgängligt med abonnemang.

Klicka på önskad **Titel** och SVAR-numren anges för de olika volymerna.

Om du vill backa tillbaka använd **Bakåt**-tangenten.

För ny sökning användes **Forska**-tangenten i listen upptill.

Mikrokort kan beställas för hemlån på bibliotek eller direkt med särskild blankett hos SVAR. Tel. 0623- 725 00, Fax 0623- 726 05

Karin och Joel Holger

Bokanmälan:

Släktforska steg för steg - 7.e upplagan

Lagom till Släktforskar dagarna den 26-27-28 aug. 2005 i Göteborg utkom en ny reviderad och utökad upplaga av 'Steg för steg', den klassiska handboken av Per Clemensson och Kjell Andersson.

Boken, nu i en blågrön färgton (till skillnad mot den tidigare i brunt), har en tilltalande typografi och utökad med flera nya delmoment. För nybörjaren har den en tydlig pedagogik, som ger en fast vägledning om hur man läser och tolkar källorna. Tack vare sitt utförliga sakregister tillsammans med faktauppgifterna i de blå lätthittade fälten, får också den mer vane släktforskaren en fullmatad uppslagsbok att fräscha upp kunskaperna med.

7.e upplagan har nya och utökade kapitel om de äldsta kyrkböckerna, 1900-talets källor, emigranthandlingar och amerikanska källor samt om släktforskning med hjälp av Internet och databaser.

Författarna har uppdaterat och justerat avsnitten om kyrkbokföringen, övriga källor i kyrkoarkiven, folkbokföringen under senare tid, domböcker och bouppteckningar, mantalslängder och jordeböcker samt kapitlet om hur vi tar hand om resultatet av vår forskning, om t.ex. antavlor och släktforskarprogram på datorn.

Bilderna är nu skannade i färg och har ofta gjorts utfallande och så stora att texten blir läsbar.

Bilagorna är många: Förteckningar och adresser till arkiv, institutioner, föreningar m.m., saknad kyrkbokföring, vanliga latinska ord, ersättningskällor, exempel på handstilar, vanliga sjukdomar samt att söka

och läsa vidare m.m.

Även den forskare som har tillgång till en tidigare utgåva finner intressanta nyheter och uppdaterad information om t. ex. Internet och databaser. Förlaget uppger att sedan första upplagan 1983 har boken sålts i långt över 100.000 ex. Trots utökat innehåll med ytterligare 17 sidor, hålls bokens pris fortfarande på en låg nivå. Den kan köpas genom GRS och kostar då 250.- kr.

Joel Holger

Förlag: Natur och Kultur/Fakta etc.
Per Clemensson och Kjell Andersson:
'Steg för steg', 7.e upplagan, Falköping 2005.

Av samma författare har tidigare utkommit:

'Släktforska vidare'

'Your Swedish Roots'

'Hembygdsforska steg för steg' samt

'Emigrantforska steg för steg'.

De båda sistnämnda slut på förlaget.

Forskarplatser i Göteborg

I Göteborg finns ett antal möjligheter för släktforskaren

SVAR och f.d.Arkions gemensamma portal 'Digitala forskarsalen' har adress www.svar.ra.se

Landsarkivet i Göteborg

Distrikt Västra Götaland (före 1998 Skaraborgs, Älvsborgs och Göteborgs och Bohus län).

Geijersgatan 1, Box 19035, 400 12 GÖTEBORG

Tel 031 - 778 68 00 Fax 031 - 778 68 25

E-post landsarkivet@landsarkivet-goteborg.ra.se

Hemsida: www.ra.se/gla

Öppet:

Sept - Maj: månd - onsd 08.30-21.00, torsd - fred 08.30-16.00, lörd 09.00-15.00

Juni-Aug : månd - fred 08.30-16.00, lörd stängt.

Arkivbestånd:

- Statliga arkiv, bl a kyrkbokföring -1895, Göteborgs kyrkbokföring -1991, domböcker - c:a 1930 och bouppteckningar -2001, mantalslängder -1966.
- Enskilda arkiv: företag, föreningar, släkter, gårdar.

Forskarplatser 83 st (inkl gruppforskarsal)

Rullfilmsläsare: 9

Mikrokortläsare : 48

Datorer: 6 (Genline, Digitala forskarsalen, CD)

Chef och landsarkivarie Louise Lönnroth

Chef för forskarservice Ulf Andersson

Tidsbeställning för användning av Genline och Digitala Forskarsalen samt bord för långväga resande (utanför Göteborgsregionen) och gruppbesök.

Avgift för visning (600:- kr), uppdragsforskning (200:- kr/halvtimme),

papperskopior 4:-/st

Polstjärnedepån: Polstjärnegatan 6 B, Tel 031 - 778 68 29 Fax 031 - 778 68 28

Region- och Stadsarkivet Göteborg med Folkhälso- och Medicinska arkivet

Distrikt: Göteborgs stad och Västra Götalandsregionen

Otterhällegatan 5, Box 2154, 403 13 GÖTEBORG

Tel 031 - 701 50 00 Fax 031 - 13 09 96

E-post arkivnamnden@arkivnamnden.goteborg.org

Hemsida www.arkivnamnden.org

Öppet månd 09.00-12 00, tisd - fred 09.00-15 00, torsd (sept-maj) 15.00-19.00

Chef: regionarkivarie Bo Thalén

Mikrofilmsläsare, datorer, ca 30 st forskarplatser.

Arkivbestånd

- Göteborgs stads kommunala arkiv 1863- (fattigvård, socialvård, barnavård, skolor, sjukvård)
- Göteborgs och Bohusläns, Älvsborgs och Skaraborgs landstings arkiv (sjukvård, skolor)
- Folkhälso- och Medicinska arkivet för Göteborg

Avgifter: betygskopia 50:- kr

Språk- och Folkminnesinstitutet (SOFI)

Dialekt-, Ortnamn- och Folkminnesarkivet i Göteborg (DAG)

Vallgatan 22, 411 16 GÖTEBORG

Tel 031 - 10 75 30

E-mail dag@sofi.se

Hemsida www.sofi.se

Öppet tisd - fred 09.00-12.00 (eller enl överenskommelse)

Bestånd:

- uppteckningar, foto mm material om dialekter,
- ortnamn och folkminnen i VästSverige

Sveriges Släktforskarförbunds forskarstuga

Mandolingatan 19, Västra Frölunda. Tel. 031 - 42 33 11.

E-post gbg@genealogi.se

Öppet: månd 10.00-16.00, tisd - fred 08.00-17.00.

Lunchstängt alla dagar 12.00-12.30.

- Här finns 10 st datorer med Geline, Digitala Forskarsalen, Släktforskarförbundets utgåvor av CD-skivor mm. Man kan få hjälp med handhavandet.

Tidsbeställning.

Emigranternas Hus

Packhusplatsen 7. vån. 2 Tel. 031- 130051

E-post info@emigranternashus.se. Hemsida www.emigranternashus.se

Föreståndare: Roger Bodin. Forskarbiträde: Anders Västlund

Öppet månd - fred 10.00-16.00 samt dessutom onsd 17.00-19.00.

Tidsbeställning. Avgift 50.- kr/tim, med forskarhjälp 150.- kr/tim.

Här finns utställning och föreläsningssal samt 8 st forskarbord med en mängd CD-skivor och Internetuppkopplade datorer :

- Geline (svensk kyrkbokföring -1895),
- Digitala Forskarsalen: svensk kyrkbokföring efter 1895, historienät för Sverige om befolkning, sjömän, vårdshistoria, brukshistoria, bilder, bilregister, bouppteckningsregister , brandförsäkringar mm.
- Ancestry Library (Amerikanska källor).

Mikrokort finns ej. Ett mindre bibliotek står till förfogande. Verksamheten omfattar kurser i släkt- och emigrantforskning samt i handskriftsläsning.

Göteborgs Universitetsbibliotek

Handskriftsavdelningen / Kvinnohistoriska samlingarna

Renströmsgatan 4, Box 222, 405 30 GÖTEBORG

Tel 031 - 773 17 13 / 773 17 61

Hemsida www.ub.gu.se/samlingar

Öppet månd - torsd 08.30-20.00, fred 08.30-19.00, lörd 09.00-17.00

Bestånd:

- handskrifter och källor rörande västsvenska författare, konstnärer m fl
- handskrifter och källor rörande kvinnoforskning

GöteborgsRegionens Släktforskare

Erik Dahlbergsgatan 36 B. Tel. 031-13 12 26. E-post g.r.s@telia.com

Öppet tisd och torsd 10.00-14.00.

- Här finns en forskarplats med Internet och Genline samt ytterligare en plats för forskning på stort antal CD-skivor. DVD-skivor för hemlån. Bibliotek med inriktning på genealogi, personhistoria och hembygdsforskning.

Tidsbeställning till Genline

Stadsbiblioteket

Götaplatsen , vån.1 tr. Tel. 031-61 65 00.

Hemsida: www.stadsbiblioteket.goteborg.se

Öppet månd - fred. 10.00-20.00, lörd - sönd. 11.00-17.00. Stängt sönd. maj - aug.

- En trappa upp ligger släktforskarhörnan. Här finns SVAR:s kataloger och genealogisk och hembygds litteratur.

4 st läsapparater för forskning på mikrokort för Göteborg och Bohus län.

Kort för övriga delar av Sverige kan beställas.

1 st dator för forskning på Digitala Forskarsalen och Genline.

Några CD-databaser samt Häradsekonomiska kartor 1859-1934.

Tidsbeställning.

Biblioteket. Frölunda kulturhus

Tel. 031-366 28 40. Hemsida: www.frolunda-kulturhus.goteborg.se

Öppet månd - torsd 10.00-19.00, fred 10.00-18.00, lörd 10.00-16.00.

- Här finns 8 st datorer med Digitala Forskarsalen och Genline.

1 st läsapparat för mikrokort. Kort kan beställas till en kostnad

av 20.- kr/volym + 25.- kr i beställningsavgift. Kortförteckning från SVAR finns.

Tidsbeställning.

Mölnadalss stadsbibliotek

Göteborgsvägen 21 (Folkets hus). Tel. 031-315 16 10

Öppet månd - torsd 10.00-20.00, fred 10.00-19.00, lörd 10.00-14.00.

Hemsida: www.bibliotek.molndal.se

E-post: molndals.stadsbibliotek@molndal.se

- I övre planet ligger släktforskningsrummet med 1 dator med Genline, Digitala Forskarsalen samt ett antal CD-databaser. Tidskrifter och släktforskningslitteratur samt SVAR:s kortkatalog står till förfogande.

Två läsapparater finns för mikrokort (och ev. kopiering).

Mikrokort finns för Fässberg, Kållered, Lindome och Råda.

Tidsbeställning.

Mimers Hus, Kungälv

Tel. 0303-238210. Hemsida: www.kungalv.se/t/Page_903.aspx

Öppet månd - torsd 10.00-20.00, fred 10.00-18.00, lörd 11.00-15.00

- På översta planet i stadsbiblioteket finns 3 läsapparater för mikrokort samt 2 datorer. Mikrokort för församlingarna i Kungälvs kommun står till förfogande.

Ett antal CD-databaser finns samt länkar till bl a Genline och

Digitala Forskarsalen.

Tidsbeställning.

'Öppen verkstad' för släktforskare tisdagkvällar (jämnna veckor) kl. 18 - 20.

Göteborgs Stadsmuseum

Faktarummet

Norra Hamngatan 12, 411 14 GÖTEBORG

Tel 031 - 13 64 25

Hemsida www.stadsmuseum.goteborg.se

Öppet tisd, torsd, fred 12.00-16.00, onsd 12.00-20.00

Bestånd: - fotografier, anteckningar mm rörande Göteborg och västra Sverige

Stadsbyggnadskontoret

Köpmansgatan 20, Box 2554, 403 17 GÖTEBORG

Tel 031 - 61 10 00 Fax 711 45 21

E-mail sbk@stadsbyggnad.goteborg.se

Hemsida www.stadsbyggnad.goteborg.se

Öppet månd - fred 10.00-14.00

Bestånd: - bygglovhandlingar för Göteborg och stadsplanekartor

Lantmäterikontoret

Badhusgatan 4, 403 14 GÖTEBORG

Tel 031 - 701 85 32 Fax 031 - 701 85 31

E-mail lmf-goteborg@lm.se

Hemsida www.lantmateriet.se

Öppet månd - fred 09.00-12.00

Arkivservice för Göteborgs och Bohus län. Skifteskartor med beskrivningar.

Släktforskare !

3.000:-

**... i rabatt får Du, vid köp av
Copex LD 75.**

**Du betalar endast 5.600:- inkl. moms
(ord. pris 8.600:-)**

- * läsaren har specialanpassad fichehållare för SVAR-fiche
- * 1 st objektiv med 42 x förstoringsgrad
- * stor bildskärm 29 x 28 cm
- * frakt tillkommer
- * 7 dagars returrätt
- * www.msab.org

MSAB
MICROSYSTEM AB

Schéelegatan 3
416 60 Göteborg
031 - 19 06 09

Liljebacken
524 95 Ljung
0513 - 500 20

Linblomman

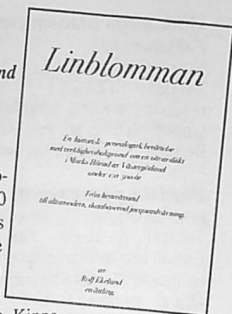
En historisk-genealogisk berättelse med verklighetsbakgrund om en vävarsläkt i Marks härad och Västergötland under c:a 500 år. Från hemvävnad till ultramodern, data-baserad jacquardvävning.

Boken är författad av en ättling: Rolf Ekelund (f d ordförande i GRS). Boken är i A4-format och omfattar 160 sidor. Huvudpersonen, Linblomman, i boken är författarens anmoder Maria Ingemarsdotter (1692-1777) från gården Övre Rud i Tostareds socken i Marks härad och boken är en sammanfattning av Ekelunds mångåriga forskning rörande sin förläggar- och textilhandlarsläkt i Tostared, Sätilla och Kinna.

Boken är späckad med berättelser och skräror från trakten dels hämtade ur domböcker och protokoll och dels från "fastrarna" i Kinna Backa. Här finns legenden om Kattunga kyrka, här berättas om mordet på Erik Reuter 1653, om Bengt Larsson i Sjögarde, om gårdar och byar t ex Eskekärr och Tostared, om mord och om enkelt hor och tidelag, om gästgivare och förläggare och om Ekelunds linneväveri. Boken är rikt illustrerad med foton, kartor och källtexter. Välgjorda och tydliga an- och släkttavlor binder samman de olika släktgrenarna. Sambandet mellan vävnadsförläggarsläkter klargörs grafiskt. Tyvärr saknas personregister till detta omfattande genealogiska arbete.

Per Clemensson

"Linblomman, 10 generationer vävare i Mark" köpes genom GRS och kostar 350.- kr.

För ett Vackrare Hem,
besök
vårt Konstgalleri

GALLERI SCANDINAVIA

Galleri Scandinavia, Berzeliigatan 14, Göteborg
Tel. 031 - 16 93 01

Familjen Lindblom

LANDET RUNT ur olika medlemsblad

Joel Holger redogör här kortfattat för ett urval läsvärda artiklar i andra föreningars medlemsblad.

Vi byter med omkr. 70 st föreningar och deras tidningar finns tillgängliga i GRS bibliotek.

ALINGSÅS Släktforskare

Nr 4 Okt. 05. 'Så här använder du datorn till dina fotografier' del 4 av Charlotte Börjesson. - Tillkomsten av Alingsås stadskyrka berättas av P.H. Rosenström.

ANGRIPEN. Malmö Släktforskarförening

Nr 1 Aug. 05. 'Släkten - eller släkterna - Fick' av Raul Blücher, börjar med Christian Fick, gästgivare i Kävlöge 1662.

ANKNYTNINGEN. Nyköping-Oxelösunds Släktforskarför.

Nr 4/05. 'Spanska sjukan' av Monica Gustafsson, som berättar om den världsomspännande epidemin 1918-20 då 38.000 svenskar och 20 milj. i hela världen avled av sjukdomen.

ANROPET. StorStockholms Gen. Förening

Nr 3/05. Helena Nordbäck skriver om 'Per Adam Wallmark - från hallandsmyllan till bibliotekshyllan'. Född i Källsjö sn, Halland, 1777 blev han publicist och bibliotekarie vid Kungl. Biblioteket i Stockholm. Som sådan var han även svensklärare 1810 åt kronprins Karl Johan och prins Oscar.

AN-SIKTET. Folkare Släktforskarför.

(Dalarna)

Nr 3/05. 'Utflyttad till Nordamerika! Några källor till emigrantforskning' av Anna-Lena Hultman. Många uppgifter och tips, Internet-adresser mm. - Nyhetsbrev från SVAR.

DISKETTEN. DIS-VÄST

Nr 3/05. Rapport från Släktforskarlagarna i Göteborg.

DISKULOGEN. Föreningen DIS

Nr 70 Okt. 05. Stort reportage från Släktforskarlagarna i Gbg i aug. 2005. Flera föreläs-

ningar refereras. - 'Lär dig mer om Disgen 8 - hjälpfunktioner' beskrivs av Sten-Sture Tersmeden.

GRÄNSPOSTEN. Gränsbygdens Släktf.

(Dalsland, Bohuslän, Östfold/Norge)

Nr 55 Sept. 05. 'Oscarsborg'. Tor Lien skriver om den norska fästningen i inloppet till Oslo. Den 9 april 1940 försökte tyska kryssaren Blücher med ockupationssoldater passera, men norrmännen gav eld med sina kanoner Moses och Aron. Kryssaren träffades och sjönk i Oslofjorden, varvid många tyskar omkom. - 'Skattskrivning i Norrviken' av Aina André. Hon berättar hur det gick till vid upprättandet av mantalslängder i norra Bohuslän. År 1805 hade längden 43 kolumner som skrivaren skulle hålla reda på!

HALLANDSFARARES INFORMATION.

Hallands Genealogiska Förening

Nr 69 Sept. 05. Samuel Lindeborg, Falkenbergs kommun, redogör för vad man kan finna i de halländska kommunernas arkiv. Skriften 'Arkiv i Halland 2003' rekommenderas liksom www.hallandsarkivforbund.org

Klas-Göran Stehn berättar om kloka gumman Ahla-Marjan, d. 1920. - Charlotte Lindgren skriver om 'Släktforskningens grundkällor - från skriftebok till församlingsbok'. Forts i nästa nr.

JLS-NYTT. Jämtlands läns Släktforskare

Nr 3 Aug. 05. 'Trondheim var många jämtars port till länderna i väster'. Björn Nilsson skriver om 'Emigrering via Trondheim'.

KGF-NYTT. Kronobergs Gen. Förening

(Småland)

Nr 89 Juni 05. Roddy Nilsson skriver om 'En

gammal livstidsfånge'. Källa är Sigfrid Wieselgren: 'En gammal lifstidsfånges självbiografi', Stockholm 1906. Artikeln berättar om det djupt tragiska liv Per Wilhelm 'Snuffe' Lundgren (1832-1904) fick och om den tidens syn på hur en straffad åter skulle bli en god samhällsmedlem. - Om en 'Barnaauktion i Agunnaryd 1881' berättar Gunvor Karlsson. - Aron Axelsson anmäler en bok: 'Evas sju döttrar' (2001) av Bryan Sykes under rubriken 'Anmodern'. Med DNateknik har konstaterats att hälften av alla europeer är ättlingar till en kvinna, Helena, som levde vid Medelhavet för 20 tusen år sedan. Den andra hälften härstammar från 6 andra urmödrar.

Nr 90 Sept. 05. Joakim Bång berättar om 'Amerikabrev' och Niclas Rosenbalck om 'Salpetersjudning - hur gick det till?'. BILD →

ROTPOSTEN. Jönköpingsbygdens Gen. Förening

Nr 3/05. Hans Ganstrand o. Stig-Ove Wisberg redogör för 'Göta Hovrätts arkiv', som de menar är dåligt utnyttjat av släktforskare. Vissa saker bör man först klara ut i sin forskning inför ett besök! Adress: Lantmåterigränd 4, Jönköping. Tel. 036 - 15 65 64.

SLÄKT OCH BYGD. Österlens släkt och folklivsförening.

Nr 3/05. 'Svenska jordlägenheter å landet mm' är skrivet år 1826 av Jacob Axel Torenstedt och redogör för begrepp som hemman, utjord, kronogods, boställen, skatte- och frälseegendomar, ypperligt och allmänt frälse mm.

SLÄKT OCH HÄVD. Genealogiska Fören.

Nr 3-4/03. Pontus Möller 'Den okände Carl Siöblad' - Anna-Sofia Ojala 'En glömd kämpe'. - Stig Östenson 'Släkten Krumlindes rötter'.
Nr 1/04. Olle Sahlin 'Hovkirurgen Balthasar Salinus och hans släktkrets'. - Otfried Czaika 'Andlighet och genealogi - den tryckta likpredi-

kan i Sverige'.

SLÄKTBANDET. Eksjöbygdens släktf.för.

Nr 48 Dec 05. Jonas Hesselrot värdar 'Hjälp till att rädda våra gåramålningar - en kulturskatt är i fara'. Gåramålaren var en självlärd vagabond, som vid förra sekelskiftet erbjöd bönderna detaljrika avmålning av gårdsställena. Idag har de målningar som bevarats stort kulturhistoriskt värde och bör dokumenteras. Många målningar har gått förlorade då de till sin art blivit jämförda med 'hörtorgskonst'.

SLÄKTHISTORISKT FORUM. Sveriges Släktforskarförbund

Nr 4/05. Numret redovisar Släktforskarlagarna i Gbg 26-28 aug. 2005 med många bilder och i mycket positiva ordalag. - Eva Dahlberg berättar om Ord- förändekonferensen och Hans Egeskog om Riksstämman. - Maud Lindberg refererar fyra föreläsningar: 'Känsö - låset mot väst', 'Tolagsjournaler', 'Släktingar är vi allihopa' samt 'Gränsstenen återfunnen'. - 'Flottskär - gården som förenar

hela släkten' av Björn-Otto Hesse. Gården ligger i norra Uppland och har anor från 1700-talet. Den omfattar 245 hektar och ägs och förvaltas sedan 1936 av en familjeförening med 270 ättlingar. - Sture Torikka berättar om tidig utvandring till Nordamerika: '140 år sedan emigrationen från Tornedalen tog fart'. - Ted Rosvall skriver om 'SwedGenTour' som genomfördes av Släktforskarförbundet, SVAR och DIS till USA och Kanada i sept. 05. - Hans E. har besökt Stadsarkivet i Stockholm, som nu är tillbaka på Kungsklippan 6 efter lokalernas ombyggnad och utvidgning. Många faktaupp- gifter.

SLÄKTSPEJAREN. Vasanejdens Släktf.

(Finland)

Nr 7 Okt. 05. Richard 'Dick' Westberg har skrivit en lång skildring av 'Ismannen Ötzi',

som hittades 1991 i alperna mellan Österrike och Italien. Han levde omkr. 3.000 år f.Kr. och var väl bevarad i isen. - Göran Berglund skriver om 'Valloner' och speciellt om Österby bruk. - Vidare kan man läsa om 'Hygienens förr'. Julbadet blev den enda gång under året då kroppen fick sig en tvagning.

SLÄKT-TRÄDET. Nordvärmlands Släktforskarförening

Nr 3/05. 'Dödsstraffet för trolldom upphävdes för omkr. 100 år sedan' men ingen avrättning för det brottet hade skett sedan 1704. Omkr. 300 personer (mest kvinnor) avrättades under häxprocesserna under 1600-talets senare hälft.

STRÖDDA ANNOTATIONER. Släktf.blad för Örebro län.

Nr 34 Okt. 05. 'Klockringning och begravingar i äldre tider' av Gunnar Bendix, Kiruna. Klockringning var förr inte något självklart. S.k. 'nesliga' begravingar fick personer som fört ett ogudaktigt leverne eller begått självmord e.d. Begravningen skulle då enl. lagen göras 'i stillhet' utan klockringning och sedvanliga ceremonier. 'I stillhet' hade alltså en annorlunda betydelse än vad vi menar idag.

TJÖRNS SLÄKTFORSKARE

Nr 1. Maj 05. En tidningsartikel i GP 26 juni 1928 berättar att municipalsamhället Björholm på nordvästra Tjörn, Klövedals sn, inte hade någon vägförbindelse inåt land. Endast en utmärkt hamn. Bl.a. fick skolbarnen klättra över de branta bergen. - Svea i Skogen berättar 'En skoldag år 1936'. Hon hade att gå 1,5 tim till skolan i Krommeröd. Som väl var skedde undervisningen endast varannan dag. - 'Kvinnornas titlar i gammal tid' - 'Gammalluthersk kyrkotukt' - 'Liens historia' - 'Patronymikon' mm, kan man också läsa om.

Nr 2. Nov 05. Anders Ryberg förtecknar en mängd Internetadresser för släktforskning i Bohuslän. Han anser att Internet är en guldgruva, men varnar samtidigt att det måste utnyttjas med omdöme. Kolla m.a.o. med ursprungskällan! - Samme förf. förtecknar också 'Litteratur

Antikvariat
Genealogica

Köper & Säljer

böcker för släktforskare & personhistoriker

Beställ katalog

E-post: katalog@genealogica.com

Telefon: 070 - 666 02 20

eller ta en titt online

www.genealogica.com

om Bohuslän' på ett trevligt och lättläst sätt. Han tar upp lokala verk och tiden efter 1658. Mycket läsvärt för forskare med Bohuslänska anor.

TROLLHÄTTEBYGDENS SLÄKTFORSK.

Nr 2/05. Andra delen av Anna-Lisa Berglunds 'Sot och bot förr i tiden'. En rad olika medel, oftast från växtriket, användes mot pesten, rödsot, feber, hosta och snuva, bröstvärk, mask och bukvär. - 'Pingst, några kulturhistoriska anteckningar' är en artikel av Elias Grip ur Trollhättans Annonsblad 1926. - Lars Lindqvist berättar om två anfäder: Per Larsson Stöltenhielm (1610-1668) och Claudius Kloot (-1690).

Nr 4/05. 'Kristenhetens kyrkor, kyrkklockor och symboler' av Lars Lindqvist. En lång och sammanfattande artikel om kyrkobyggnadernas utveckling i samklang med liturgins förändringar under århundradernas lopp. - Anna

Lena Andersson skriver om 'Lennart Torstensson 1603-1651', fältherren i Forstenaslåkten.

UDDEVALLA-BLADET. Uddevalla Släktf.

Nr 2/05. Carin Gustavsdotter skriver om 'Esperöd - Gårdar i Bäve sn'. I Bäve fanns fantastiska snäckskalbankar, vilka exploaterats på 1900-talet till gödsel, hönsfoder, vägfyllning etc. - 'Kolleröds bruk' vid Risån i Väne Ryrs sn (P), var en gång storproducent av stångjärn. Bruket redovisas av Per Bergkvist

VÄSTGÖTAGENEALOGEN. Västgöta Genealogiska Förening

Nr 2 Juni 05. Tema: Stämmostaden Göteborg. 'Göteborg - staden vid Göta älv'. Dess historia beskivs av Kjerstin Olofsson. - Lisbeth Svahn berättar om 'När alebönderna byggde Annedal'. Bönder från Hålanda och Aletrakten var duktiga träarbetare och tillverkade byggnader hemmavid samt fraktade dem sedan till Göteborg medelst flottning. - Lars Nygren om 'En afton på Stora Teatern, anno 1885'. Det var sångerskan Kristina Nilsson som då framträdde.

Nr 3 Sept. 05. Tema: 'Sjukvård i gångna tider' med flera artiklar om olika tiders sjukvårdning: Västergötlands lasarett, idiotvård, brunns- och badinrättningar, om folkmedicin och svartkonst. - Ulla Hökås, Ljushult, berättar om 'Kloke Gubben i Enekulla'. T.o.m. Linné nämner Gubben i Enekulla, som egentligen hette Per Larsson Enander. Även hans far Lars Svensson Enander och Pers söner var läkekunniga. De var alla respekterade män och blev smått förmögna.

ÅSBO SLÄKTBLAD. Åsbo Släkt o. Folklivsforskare (Skåne)

Nr 1/05. 'Visste du detta om digitala bilder?' frågar Lena och Rolf Ekelund och ger tips och lämnar mycket information om olika system, skanning, färger, bildbehandling mm.

ÖCKERÖÖARNAS Släktf.förening

Nr 1/05. Henrik Karlsson berättar om sin forskning 'Anders Andersson Utbults yrkesliv'. Anders hade under 10 års tid burskap i Karls-

hamn. Han var där anställd styrman och senare skeppare på en galeas. Hemmet hade han dock i Vallda sn och även efter andra giftet på Öckerö sn. - Anna-Stina Wettesten o. Sture Olofsson redovisar ett arbete om 'Båtsmän i Öckerö sn'. Bohuslän hade två båtsmanskompanier. Förf. behandlar indelningsverkets organisation och båtsmännens antagningsvillkor och uppgifter. Vidare finner man vad 'enrollering' innebar samt exempel på antagningskontrakt.

Nr 2/05. Hans Taremark rapporterar från Släktforskarlagarna i Gbg, Ordförandeskonferensen, Riksstämman samt stämmomiddagen på Valands Restaurang. - Jan Yngve Linderhav skriver om kyrkoherden i Torslanda och Öckerö Petrus Laurentii Böcker (1649-1709), hans familj och släkt.

ÖGF-LÖVET. Östgöta Gen. Förening

Nr 80. Mars 05. 'Två östgötska adessläkter' av Vincent Eldefors behandlar släkterna Gyllenfelt och Storckenfeldt med ursprung i gården Gärtorp i Hällestads sn. - Philip K.Nelson berättar om 'Svenska krigsfångar i franska Ardenerna'. Vid kriget i Pommern 1806 blev mer än 1000 svenskar tillfångatagna av fransmännen och Bernadotte vid Lübeck. I nov. 1809 frigavs ca 800 som överlevt och de återvände till Sverige via Stralsund. Bevarade dagböcker har givits ut i bokform.

Nr 81. Juni 05. Från en almanacka 1851: 'De huvudsakligaste kroppsliga sjukdomar, vilka härleda sig från ett omåttligt brännvinsbruk'. Agitationen mot alkohol var drastisk under 1800-talets senare hälft. För många blev religionen till slut den kraft som behövdes att få styrka och ändra sitt levnadssätt. - Barbro Behrendtz berättar om ryttaren Nils Lingman, Törnevala sn. I födelseboken fanns en handfull 'Nils' att välja på, men tack vare en dombok, där Nils var angiven för falskmynteri kunde 'rätt Nils' fastställas. och sedermera även hans föräldrar.

Ninni Engstrand slutar vid Emigranternas Hus

I april 2004 tillträdde Ninni Engstrand tjänsten som föreståndare för Emigranternas Hus. Efter förlängning utgår nu hennes projektanställning med 2005 års utgång. Ninni har enligt "Vem är det" en mycket skiftande yrkeskarriär inom lottarörelsen, för vilken hon var rikslottachef 1994-2004. Hon har dessutom en rad politiska och ideella uppdrag. Som föreståndare för det nyinrättade Emigranternas Hus i Tullhuset satte hon sig snabbt in i och planerade institutionens verksamhet. Helt obekant med svensk emigranthistoria och emigrantforskning lärde hon sig att möta och vägleda presumtiva emigrantforskare. Hon satsade på att göra institutionen till en datacentral för emigration. Emigranternas Hus anskaffade ett otal databaser, bl a den omfattande amerikanska databasen Library Ancestry och Genline. Vidare satsade hon på kursverksamhet i släktforskning och handskriftsläsning.

Hon lät dessutom anordna en rad utställningar om Göteborg som emigrantstad, om Roul Wallenberg och om Selma Lagerlöfs Jerusalem-resenärer från Nås. För att hjälpa sin efterträdare är hon nu syselsatt med att samla ihop en utställning om svensk emigration genom lån från museer med flera institutioner i Göteborg och för att förbereda det mångkulturella året 2006. Hennes samarbete med Forskningsprojektet Göteborgs-Emigranten har varit utmärkt och har lett till att en rad utställningsobjekt har kunnat deponeras i Emigranternas Hus.

Ninni Engstrand framhåller vid förfrågan att de svåraste bitarna i arbetet har varit att bygga upp ett kontaktnät då ju hon var helt obekant med branschen. Vidare har institutionens ekonomi varit ansträngd särskilt med tanke på Swedish Matches avgång som sponsor. Flera satsningar som t ex att inbjuda invandrargrupper för ömsesidig information har inte kunnat genomföras.

Ett stort tack till göteborgskan Ninni Engstrand för hennes insatser för att ge Emigranternas Hus en god start. Ninni efterträds av förre stadsdirektören Roger Bodin, som vi önskar lycka till på färden.

Per Clemensson

NYA MEDLEMMAR I G R S

sept. - dec. 2005

Andersson, Benny	Plantagegat. 8, 413 05 Göteborg	
Bengtsson, Kristina	Brynjegatan 14, 442 37 Kungälv	0303-17340
Därnlöf, Christina	Piangatan 27 B, 441 31 Alingsås	0322-139 50
Ekman, Elsie	Prilyckeagatan 65, 425 32 Hisings Kärra	031-571583
Fält, Johan	V. Hamngatan 2, 411 17 Göteborg	031-7472804
Gustafsson, Birgitta o. Kjell,	Torredsv. 187, 429 34 Kullavik	031-931304
Granström, Cecilia	Ljustervägen 10, 434 92 Vallda	0300-27728
Göthberg, Bengt	Skårsngatan 66, 412 69 Göteborg	031-405300
Johansson, Lars-Göran,	Ulvegärdegat. 38, 442 43 Kungälv	0303-64397
Lundin, Ulf	Linnégatan 38 A, 413 04 Göteborg	031-244012
Nyman, Lars	Lövskogsåsen 12, 427 38 Billdal	031-912939
Nordström, Lennart	Matildebergsgat. 41, 431 38 Mölndal	031-812250
Nilsson, Anna	Stobéegatan 9 B, 461 53 Göteborg	031-210558
Rönström, Anita	Lövviksvägen 43, 436 55 Hovås	

Välkomna! Vid årsskiftet var vi 479 medlemmar.

Forska med CD-skivor - på Erik Dahlbergsgatan

CD-Emigranten 2005 Populär

CD-Emigranten 1&2-2001

EMIBAS 2005

Register Släkt och Hävd 1950-1999

41 Handskrifter 1339-1926

Skånska dragoner, husarer o. infanterister

Klara-skivan, Klara församling

Kungsholmen, Stockholm

Sveriges dödbok 1947-2003

Sveriges befolkning 1890, 1970, 1980

Svenskt Biografiskt Lexikon A-Rettig

Historiska stadskartor

Svenska ortnamn

Släktdatas register

Gamla stan under 750 år, Stockholm

Söder-skivan, Södermalm, Stockholm

Till hemlån (två veckor) finns:

DVD Gamla stan

DVD Häradsekonomiska kartan

DVD Kungsholmen

Datoransvarig (angeläget)

GRS behöver vid behov en ansvarig person som tar sig an och sköter våra tre datorer. Det kan gälla t ex säkerhet, nya installationer och uppgraderingar. Tala med Per Clemensson om Du känner dig manad! Tel. 031 - 20 65 63.

The Swedish Bridge Conference 27 sept.-1 okt. 2006 Emigrantkonferens i Karlstad

Ett samarrangemang mellan tre tunga organisationer: The Swedish Council of America, Emigrantregistret i Karlstad och Sveriges Hembygdsförbund.

Emigrantregistret, Box 331, 651 08 Karlstad. Tel. 054 - 61 77 20.

Hemsida: www.emigrantregistret.s.se

E-post: gunnel.lunde@emigrantregistret.s.se

GöteborgsRegionens Släktforskare Bibliotek och Expedition

Erik Dahlbergsgatan 36 B, 411 26 Göteborg,

har öppet under våren t.o.m. den 11 maj 2006. Ordinarie tider är:

tisdagar kl 10.00 - 14.00

torsdagar kl 10.00 - 14.00 (då torsdagsgruppen har sin verksamhet)

samt **1 timma före varje föreningsmöte** på Erik Dahlbergsgatan.

Tel. 031-13 12 26

E-post: g.r.s@telia.com

Postgiro 24 23 85 -3

Hemsida:

www.genealogi.se/forbund/grs.htm